

Μέχρι σήμερα η ουτοπία έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα για την κατάσταση στις χώρες του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού, για το χαρακτήρα της κρίσης των οικονομιών τους, για τις οικολογικές συνέπειες της βιομηχανικής ανάπτυξης, καθώς και για τα φαινόμενα αποξένωσης και κρίσης στο χώρο της ιδεολογίας και των αξιών που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες.

Το σημερινό τεύχος της ουτοπίας είναι αφιερωμένο στην κατάσταση, στις αντιθέσεις και στις τάσεις του καπιταλισμού στην καμπή του αιώνα. Φυσικά σε ένα αφιέρωμα είναι αδύνατο να φωτιστούν όλες οι πλευρές του τεράστιου αυτού προβλήματος. Επιλέξαμε συνεπώς, ανάλογα με τη σημασία τους, αλλά και με τις δικές μας δυνατότητες, ορισμένες ουσιαστικές όψεις της σημερινής πραγματικότητας. Και πριν απ' όλα, την παγιωμένη και εντεινόμενη κρίση υπερσυσσώρευσης, άμεση συνέπεια του ανταγωνιστικού χαρακτήρα του καπιταλισμού η οποία συνεπάγεται τη φτώχεια μέσα στην αφθονία και ταυτόχρονα την καταστροφή των δύο μόνιμων πηγών του πλούτου: της φύσης και του ανθρώπου. Το άρθρο του R. Wolff αναλύει συγκεκριμένα την κατάσταση της μοναδικής «υπερδύναμης» του πλανήτη, της πιο πλούσιας χώρας του κόσμου στην οποία ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού είναι βυθισμένο στη φτώχεια και στην αμάθεια. Ο Βασίλης Φούσκας, στη συνέχεια, επιχειρεί μια συνολικότερη θεώρηση των σχετικών προβλημάτων. Από την άλλη πλευρά της υδρογείου, η Ιαπωνία ξει σήμερα φανερά πια τις αρνητικές συνέπειες του μεταπολεμικού οικονομικού της «θαύματος». Το άρθρο του Δ. Λαπαβίτσα περιγράφει τα χαρακτηριστικά της κρίσης της ιαπωνικής οικονομίας και εξηγεί τις αιτίες της. Την Ελληνική πραγματικότητα, και ειδικά το φαινόμενο και την «ιδεολογία» της αποβιομηχάνισης, εξετάζει στο άρθρο του ο Δ. Κατσορίδας. Ο Δ. Γρηγορόπουλος αναλύει τις οικονομικές λειτουργίες του αστικού κράτους στη σημερινή φάση των πολυεθνικών, του νεο-φιλελευθερισμού και της φενάκης του «λιγότερο κράτος». Τέλος ο Γ. Λιοδάκης επισημαίνει τα κύρια χαρακτηριστικά και τις αντιθέσεις του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού και επισημαίνει την ανάγκη και τη δυνατότητα του σοσιαλισμού στην εποχή μας.

Ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας των κεφαλαιοκρατικών κοινωνιών καθορίζει, άμεσα ή διαμεσολαβημένα, την ιδεολογία, την παιδεία και το σύνολο των θεσμών. Στο σημερινό αφιέρωμα ο Σταύρος Μανρουδέας αναλύει το χαρακτήρα του Πανεπιστημίου στις χώρες του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού, την υποταγή του στις ανάγκες της παραγωγής και την υποβάθμιση της βασικής έρευνας υπέρ της άμεσης οικονομικής αποδοτικότητας. Ο Δ. Μπελαντής από μια άλλη πλευρά, αναλύει την αναδιάρθρωση των κατασταλακτικών μηχανισμών

του κράτους, προκειμένου να ελεγχθούν τα φαινόμενα κοινωνικής αντίστασης και διαμαρτυρίας που γεννά η σημερινή πραγματικότητα της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της ιδεολογικής χειραγώγησης.

Η ανάλυση του έργου του Έρνεστ Μαντέλ από τον Γιάννη Οικονόμου αποτελεί ένα μικρό δείγμα της οφειλόμενης τιμής στη μνήμη ενός ακούραστου αγωνιστή και θεωρητικού. Ταυτόχρονα, το άρθρο αυτό συνδέεται άμεσα με το κύριο θέμα του τεύχους.

Τα υπόλοιπα κείμενα του τεύχους αναφέρονται στη σημερινή επικαιρότητα. Απ' αφορμή ορισμένα πρόσφατα Συνέδρια για τον μαρξισμό, καθώς και από το γεγονός ότι διαφαίνεται ήδη η αρχή μιας νέας άνθησης της μαρξιστικής σκέψης, ο Ε. Μπιτσάκης αναφέρεται στα «Φαντάσματα του Μαρξ». Από την άλλη πλευρά, οι Σάββας Αγουριδής και Στάθης Λειβαδάς αναλύουν το χαρακτήρα της Αποκάλυψης του Ιωάννη και σχολιάζουν τις πρόσφατες θορυβώδεις εκδηλώσεις απ' αφορμή την επέτειο (;) του κειμένου του Ιωάννη.

Το μέγεθος του Αφιερώματος μας ανάγκασε να αυξήσουμε κατά τρία τυπογραφικά τις σελίδες του σημερινού τεύχους. Παρά ταύτα δεν μπορέσαμε να περιλάβουμε δυο πολύ σημαντικά κείμενα: του D. Laibman και I. Meszaros, τα οποία θα δημοσιεύσουμε σε επόμενα τεύχη. Επίσης δεν μπορέσαμε να περιλάβουμε το «Χρονικό του Βιβλίου» και να καταχωρήσουμε βιβλία που λάβαμε τον τελευταίο καιρό. Ελπίζουμε να καλύψουμε αυτά τα κενά, στο επόμενο τεύχος.

Τέλος η αλματική αύξηση της τιμής του χαρτιού και συνολικά του κόστους παραγωγής του περιοδικού, μας ανάγκασε να αυξήσουμε την τιμή του κατά 300 δραχμές (25%). Ελπίζουμε ότι οι αναγνώστες μας θα κατανοήσουν αυτή την ανάγκη και ότι επίσης θα κατανοήσουν ότι η απόφαση για αύξηση της τιμής της ουτοπίας δεν ήταν για μας μια ευχάριστη απόφαση. Ελπίζουμε τέλος, ότι πιστεύοντας στην ανάγκη να υπάρχει ένα περιοδικό όπως η ουτοπία, θα φροντίσουν για τη διάδοσή του. Η αύξηση της κυκλοφορίας εξάλλου διευκολύνει την καθήλωση της τιμής, δοθέντος ότι η ουτοπία υπάρχει χάρη στην εθελοντική εργασία της Συντακτικής Επιτροπής, των συνεργατών και της μικρότερης ομάδας που επιμελείται την έκδοση του τεύχους.

Απ' αφορμή της έκθεσης της ρωσικής πρωτοπορείας στην Εθνική Πινακοθήκη (6 Δεκεμβρίου - 8 Απριλίου), το σημερινό τεύχος εικονογραφείται με έργα ενός σημαντικού καλλιτέχνη, του Πάβελ Φιλόνοβ (1883-1941). Στην Εθνική Πινακοθήκη ο Φιλόνοβ αντιπροσωπεύεται με δύο έργα. Την επιλογή των έργων έκανε η ζωγράφος Μαρία Κογκίνου. Στο επόμενο τεύχος η ΟΥΤΟΠΙΑ θα δημοσιεύσει ένα μικρό αφιέρωμα στη ρωσική πρωτοπορεία.